

Høringsuttalelse fra Sentrene for omsorgsforskning, til høringsnotatet «Rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester – kriterier og ventelister»

De fem regionale Sentrene for omsorgsforskning stiller seg positiv til regjeringens høringsnotat med forslag til lovendringer angående rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. At det er behov for å bedre rettsstillingen til personer med behov for opphold i sykehjem eller tilsvarende er en oppfatning som vi deler. At retten til denne type tjeneste blir presisert i pasient- og brukerrettighetsloven er et vesentlig skritt for å oppnå dette. Vi er også positive til forslaget om å pålegge kommunene om å føre ventelister og å fastsette en eller annen form for tidsfrist. Utarbeidelsen av kommunale kriterier for vurdering for langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende i påvente av kommende nasjonale kriterier gir også god mening for oss.

Forslaget om å vektlegge skjønnsmessige vurderinger heller enn objektive vilkår mener vi er klokt. Helhetlige løsninger som tilpasses de enkelte brukerne og deres behov, og også de enkelte kommunene og deres egenart, synes lettere å kunne gjennomføre dersom man i minst mulig grad binder seg opp til absolutte og objektive tildelingskriterier.

Vi har noen konkrete innspill til høringsnotatet:

1. Vurdering av behov for plass i sykehjem eller tilsvarende: Det presiseres i høringsnotatet at behandlende leges vurdering skal tillegges vekt i tildelingsprosessen. Tverrfaglige team blir stadig viktigere i norsk helse- og sosialsektor, noe som også er i tråd med utviklingen innenfor EU og som oppmuntres i både norske og ellers europeiske helsepolitiske dokumenter. Det savnes i notatet at tverrfaglige team trekkes inn som ressurs i forhold til tildelingsprosessen relatert til sykehjem og tilsvarende tilbud.
2. Dagens praksis knyttet til utskrivningsklare pasienter: Samhandlingsreformens konsekvenser for kommunal praksis berøres i notatet. Det sies at «Utskrivningsklare pasienter fra sykehus og betalingsordning for disse, har medført at mange kommuner har endret på arbeidsflyten og rutiner for utredning og tildeling av tjenester. Det er ofte vanskelig å kunne vurdere hva brukerne vil ha behov for av tjenester når de ligger i sykehus, og man ser at mange kommuner tilbyr korttidsplass i sykehjem for å kunne gjøre en grundigere utredning og vurdering av brukerne.» Det savnes at den relativt strenge utskrivingspraksisen til norske kommuner pr. i dag ikke problematiseres i forhold til de nye lovforslagene. I Norge plikter kommunene å kunne ta imot en utskrivningsklar pasient samme dag som vedtak fattes i spesialisthelsetjenesten, mens i Sverige og Danmark har kommunene bedre tid på seg. I tillegg problematiserer man i Danmark kommunenes plikt i forhold til eventuelle store endringer i pasientenes helsetilstand. Vi kunne ønske at de nye lovforslagene som lanseres i høringsnotatet kunne ses sammen med et kritisk søkelys på dagens praksis knyttet til

samhandlingsreformen, som synes å bidra til mer uforutsigbarhet for kommunene, og selvsagt og ikke minst, for pasientene og deres pårørende.

3. Behov for forskning knyttet til erfaringer med ny ordning og lovgivning: Det er allerede utlyst forskningsmidler fra Helsedirektoratet for å følge opp en forsøksordning med statlig finansiering av omsorgstjenester. Dette er en viktig og positiv satsing. Vi ser det som ønskelig at det også stimuleres til bred forskningsinnsats knyttet til gjennomføringen av de nye lovforslagene for tildeling av sykehjemsplass og tilsvarende i tiden framover.

Med vennlig hilsen

Frode Fadnes Jacobsen